

Метод рольової гри надає можливість студентам спробувати себе в певній ролі, дає можливість дослідити систему роботи певного підприємства. Перед учасниками гри ставлять певні завдання – заключити договір, евакуювати людей під час аварійної ситуації на залізниці тощо. Рольова гра є активним методом навчання, засобом розвитку комунікативних здібностей студента. Рольова гра виступає активним способом навчання практичного володіння іноземною мовою. Рольова гра допомагає подолати мовні бар'єри студентів, значно підвищує обсяг їх мовленнєвої практики [2, с.1].

Отже, застосування інтерактивних технологій дозволяє мені наповнити заняття новим змістом, розвивати творчий підхід до вивчення англійської мови, зацікавити студентів, урізноманітнити форми подання інформації, створювати навчальне середовище, яке забезпечує “занурення” студентів в іншомовну атмосферу. Вони навчаються комунікації у процесі самої комунікації. Навчальний зміст: тексти повинні показувати конфлікти, які спонукають студента до висловлення власної думки. Мова стає засобом комунікації. Відповідно усі вправи та завдання повинні бути комунікативно виправданими дефіцитом інформації, вибором та реакцією (information gap, choice, feedback).

Література:

1. Дівакова І.А. Інтерактивні технології навчання. Тернопіль: Мандрівець, 2019. С. 23–27.
2. Красновська І. Сучасні методи викладання англійської мови для студентів-моряків URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/3094>
3. Пометун О.І. Інтерактивні технології: теорія та методика URL: https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/377/1/interakt_tehn_teor_met.pdf
4. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. – К.: А.С.К., 2004. – 192 с.

Кудрявцева Валентина Федорівна
Херсонська державна морська академія,
м.Херсон, Україна

Барсук Світлана Леонідівна
Херсонська державна морська академія,
м.Херсон, Україна

Фролова Олена Олександрівна
Херсонська державна морська академія,
м.Херсон, Україна

КЕРОВАНА САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ КОМПОНЕНТ НАВЧАННЯ

Вступ. Навчання англійської мови за професійним спрямуванням вимагає значної уваги до самостійного опанування змістом та уміннями, визначеними відповідними навчальними програмами, як з боку студентів, так і викладача. У

стандартних робочих навчальних програмах закладів вищої освіти України виділяється певна кількість годин на самостійну роботу. За будь-якої системи навчання самостійна робота фактично є його невід'ємною складовою частиною, бо студентам завжди даються різноманітні домашні завдання, проводяться тести/контрольні роботи, до яких потрібно підготуватися.

Актуальність дослідження. У наш час онлайн навчання стає звичним форматом, відтак, більше відповідальності за обсяг і якість власних знань і умінь для підготовки до професійної діяльності переходить до самих студентів. Зростає потреба в самонавчанні як корисному способі збагатити словниковий запас, покращити навички читання та аудіювання, зрозуміти зміст та набути впевненості. Самонавчання – це один із малих кроків, які допомагають досягти цієї навчальної мети. Завдячуючи сучасним інформаційним технологіям, можливо досить швидко віднайти необхідну інформацію, якщо студент налаштований на систематичний розвиток умінь самонавчання.

Питання самостійної роботи студентів достатньо висвітлюються в національній науковій літературі. Свою увагу цьому аспекту навчальної діяльності приділили О. Гурська, О. Коваль, С. Літвінчук, І. Попова, В. Попрядухін, О. Тамаркіна та багато інших. Стверджується, що самостійна робота є основою вищої освіти, важливою частиною процесу підготовки фахівців і що самостійне навчання може бути успішно використано для освоєння нового уміння або вивчення абсолютно нових концепцій.

Більшість міжнародних наукових публікацій (Mark M. Diaporoulos, Kristen H. Gregory, Angela Branyon, Brandon M. Butler, Julian Kitchen, Amanda Berry) стосуються прийомів результативної самостійної роботи вдома тих, хто навчається, від організації робочого місця до виконання послідовних дій. Водночас дослідження форматів наданої студентам самостійної роботи фактично відсутні.

Метою дослідження постає визначення й опис можливостей керованої самостійної роботи студентів у межах затвердженої робочої навчальної програми.

Результати досліджень. Наше дворічне дослідження базувалося на тому, що характер самостійної роботи студентів різниться в залежності від мотивів, а також на тому, що принаймні частина годин самостійної роботи, вказаної в навчальній програмі, мусить бути певним чином відображена.

Під керованою самостійною роботою вбачаємо самостійне опанування студентами додаткового навчального матеріалу, узгодженого з тематикою основного навчального курсу, який надається викладачем у певні проміжки часу та який безпосередньо не пов'язаний з виконанням домашніх завдань між заняттями.

Ідея полягала у створенні міні-курсів для самостійного вивчення, вбудованих у базовий курс морської англійської мови на LMS Moodle. Такі міні-курси надають можливість студентам ознайомитися з додатковим професійним контентом, удосконалити наявні вміння та набути додаткових навичок.

У нашій практиці керована самостійна робота забезпечується двома додатковими міні-курсами на LMS Moodle – самонавчання (self-study) та

індивідуальний курс викладача (supplementary course), виконання завдань у яких не має формального оцінювання.

Міні-курс самонавчання приєднується до кожного навчального модуля, розрахованого, в середньому, на три тижні, і складається з трьох завдань, орієнтованих на опанування додатковим контентом і на цій основі демонстрацію знань граматичних і лексичних аспектів мови. Цей міні-курс є обов'язковим для виконання в період вивчення відповідного тематичного модуля; факт його виконання позначається одним умовним балом.

Індивідуальний курс викладача характеризується розширеними можливостями для надання як групових, так і індивідуальних завдань різноманітного формату для самостійної роботи студентів. Цей курс не є обов'язковим, а радше заохочує студентів своїм змістом і цікавими завданнями, оскільки орієнтований на розвиток пізнавальних умінь студентів шляхом керованого самонавчання. Одним із завдань індивідуального курсу стає персоналізація процесу навчання шляхом заповнення прогалін у знаннях окремих студентів та розвитку умінь, що потребують додаткового тренування.

Серед завдань в індивідуальному курсі викладача популярні вправи з опорою на малюнки або схеми (diagrams, pie-charts) перетягування слів на схематичні зображення (drag the words, drag the sentences), кросворди, тест-вікторини, опитувальники (questionnaires, surveys), сюжетні відео як основа для написання есе, дискусійні запитання, провокативні твердження тощо.

Наприкінці кожної тематичної частини індивідуального курсу для самостійного вивчення студентам пропонується створення схем і діаграм, таких як діаграми Венна (Venn diagram), концептуальні блок-схеми, в яких презентуються нові концепції та виявляються зв'язки зі змістом навчального матеріалу, вивченого попередньо. За бажанням студентів та викладача зміст таких завдань може бути використаний для обговорення на онлайн заняттях або під час консультацій.

У цьому курсі викладач має можливість приділити особливу увагу розвитку певних розумових умінь студентів, актуальних для їхньої подальшої роботи у сучасних умовах, як, наприклад, розвитку мислення високого порядку (high order thinking skills), до яких належать такі уміння, як аналіз, оцінка та творення, які особливо важливі в нестандартних ситуаціях необхідності швидкого реагування і які нерідко трапляються в роботі на судні.

Як приклад, при вивченні теми «Пошуково-рятувальні операції», студентів провокують відповісти на питання, чому деякі судна, що зазнають лиха, не передають необхідні сигнали. Очікується, що студенти шукатимуть інформацію на професійних веб-сайтах, досліджуватимуть різні звіти про морські аварії, аналізуватимуть дії суднових екіпажів та припускатимуть необхідну послідовність дій. Працюючи самостійно, студенти у такий спосіб заохочуються до саморозвитку певних розумових умінь, навіть якщо вони не визначені навчальною програмою, але є корисними для майбутньої кар'єри, що сприяє успішному та значущому досвіду навчання.

Викладач періодично переглядає виконані завдання в міні-курсах, збираючи додаткову інформацію для аналізу з метою внесення необхідних коректив до змісту навчальних занять, особливо на етапах роботи зі

структурними елементами мови і вільного спілкування з окресленої мети заняття.

Зі свого боку студенти мають можливість звернутися до викладача з індивідуальними питаннями, отримати необхідну допомогу, прочитати позитивний відгук про сильні сторони свого самонавчання, що створює додаткові умови для встановлення довіри і ефективної співпраці.

За результатами усного опитування студенти позитивно оцінюють ефективність міні-курсів для самонавчання, тому що вони сприяють більшій впевненості у своїх навчальних можливостях; викликають зацікавленість більше дізнатися про запропонований зміст; розвивають навички вирішення проблем.

Висновки. Завдання для керованої самостійної роботи студентів слугують подвійним цілям:

- можливість для самооцінки тими, хто навчається;
- свідчення набутих ними навичок.

Основними одержувачами умінь у використанні різних прийомів самонавчання стають студенти, які цілеспрямовано і систематично виконують запропоновані завдання. Доповнюючи формальне навчання самостійною роботою, студенти можуть відчутти значне покращення своїх умінь, впевненості та підсумкового оцінювання.

Література:

1. Гурська О. Місце та роль самостійної роботи студентів у навчальному процесі. *Витоки педагогічної майстерності*. 2014. Вип. 13. С. 103-107. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/2903/1/Gurska.pdf>
2. Літвінчук С.Б. Сучасні підходи до організації самостійної роботи студентів у вищій школі. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»*. Сер.: Педагогіка. 2012. Вип. 146. Т. 158. С. 65-69.
3. Попрядухін В.С., Коваль О.Ю., Попова І.О. Самостійна робота студентів: її організація та переваги. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2022. № 80. Т. 2. С. 135-138. URL: http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2022/80/part_2/26.pdf
4. Тамаркіна О. Самостійна робота студентів ЗВО в умовах дистанційного навчання. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 34. Т 5. С. 228-231. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/34_2020/part_5/37.pdf
5. Diacopoulos M.M., Gregory K.H., Branyon A., Butler B.M. Learning and Living Self-Study Research: Guidelines to the Self-Study Journey. *Studying Teacher Education*. 2022. Vol. 18. Issue 2. P. 175-196. DOI: <https://doi.org/10.1080/17425964.2021.1992859>
6. Kitchen J., Berry A. Self Study as Timely and Timeless. *Studying Teacher Education*. 2021. Vol. 17. Issue 1. P. 1-3. DOI: <https://doi.org/10.1080/17425964.2021.1903217>